

Asia: VN/14302/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta uudeksi ilmastolaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esityksestä

Uudenmaan liitto pitää hyvänä asiana, että Suomi sopeuttaa lainsäädäntönsä EU:n ja kansallisten tavoitteiden mukaiseksi. Laki on kirjoitettu hyvin tiiviiksi ja ytimekkääksi, mikä antaa liikkumavaraa lain toteuttamisessa. Esitellyt lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikajänteen tavoitteet tuovat hyvän selkärangan esitykselle.

Elokuussa julkaistu IPCC:n tuorein arviointiraportti kokoaa keskeiset viestit ilmastotutkijoilta. Sen tulokset osoittavat, että ilmastolain uudistaminen on erittäin ajankohtaista ja tärkeä tuki kansalliselle ilmastotyölle. Tältä osin myös hiilinegatiivisuuden tavoittelu vuoden 2035 jälkeen on relevanttia.

Ilmastotyö on tärkeä osa maakunnan kehittämistyötä. Ylipäänsä alueiden rooli ja mahdollisuudet ilmastotyön edistäjänä ovat viime vuosina kasvaneet ja liitot ovat tulleet merkittäviksi toimijoiksi kansallisen ja kuntatason työn välitilaan. Maakunnat ovat myös järjestäytyneet yhteistyössä. Vuoden 2020 alussa perustettiin säännöllisesti kokoontuva maakuntien ilmastoyhteistyöverkosto, jossa on jäsenenä ovat edustajat maakuntaliitoista sekä edustajat ELYn ilmastoverkostosta, Kuntaliitosta ja ympäristöministeriöstä. Ryhmän toimintaa koordinoivat Pohjois-Karjalan ja Uudenmaan liittojen vastuhenkilöt.

Hiilineutraaliustavoite ja päästövähennystavoitteet (2 §)

Hiilineutraaliustavoitteiden asettaminen antaa ilmastotyölle suunnan. Kansallinen tavoite tuo eri toimijoille ja sektoreille yhteisen haasteen, mikä tarjoaa myös pohjaa yhteistyöhön. Maakunnat voivat kirjat omia ilmastotavoitteitaan poliittisesti hyväksytyillä kuntien yhteispäätöksillä. Kuntatavoitteiden ohelle onkin asetettu maakunnallisia ilmastotavoitteita ja laadittu tiekarttoja niiden toteuttamiseksi. Osalla maakunnista on asetettuna jopa kansallista tasoa tiukempia tavoitteita, kuten HINKU-tavoite vuoteen 2030.

Uudenmaan rooli ilmastotyössä on kansallisesti näkyvä, sillä maakunta tuottaa noin viidenneksen Suomen tuotantoperusteisista päästöistä. Uudenmaan maakuntavaltuusto on maakuntaohjelmassa asettanut 2017 Uudenmaan tavoitteeksi hiilineutraaliuden vuonna 2035. Tavoitteen toteutumista ohjaa Hiilineutraali Uusimaa 2035 –tiekartta, joka hyväksyttiin 2020 lopulla. Se jakaa maakunnallisen ilmastotyön kuuteen eri painopistealueeseen, joista viisi keskittyy hillintään ja yksi nielujuen vahvistamiseen. Parhaillaan valmistellaan sidosryhmien kanssa yhteistyössä tiekartan toimenpideohjelman. Uuden maakuntaohjelman valmistelussa esitetään maakunnallisen tavoitteen kiristämistä vuoteen 2030.

Suomi on asettanut EUta tiukemman ilmastotavoitteen, mikä tarjoaa myös mahdollisuuden edelläkävijän ja ratkaisijan rooliin ja voi parantaa sekä maamme että maakunnallisten toimijoiden kilpailukykyä. Lakiesityksen tavoite lisätä vakautta ja ennakoitavuutta ilmastopolitiikan eri toimijoille on tärkeä.

Valtion viranomaisen ja kunnallisen viranomaisen edistämisvelvoite (5 §)

Uudenmaan liitto näkee ilmastotyön merkityksellisenä ja se kytkeytyykin tiiviisti luontevaksi osaksi maakuntaliiton aluekehittämistyötä. Lisäksi EUn uudet, vahvat ilmastopoliittiset tavoitteet ja rahoituskehys osaltaan ovat tuoneet liitolle vahvempaa roolia jalkauttaa myös EUn ilmastopolitiikkaa. Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, Green deal, ja EUn rahoitusohjelmat on huomioitu myös Uudenmaan ilmastotyössä ja niistä odotetaan merkittävää lisäresurssia ilmastotyön toteuttamiseen ja vihreän siirtymän edistämiseen.

Eryteisesti ilmastotyön rahoituksessa ja sen kohdentamisessa liittojen rooli ja vastuu kasvavat. Uudenmaan liitto esittääkin, että maakuntien liitot nimetään kuntayhtymien lisänä erikseen uudessa laissa. Maakunnan näkökulmasta pelkkä edistämisvelvoite ei ole riittävä, vaan liitolla voisi olla operatiivisempi ja aktiivisempi rooli. Liiton lakisääteiset toiminnot, kuten maakuntakaavoitus, liikennejärjestelmätyö ja aluekehitys, kytkeytyvät ilmastotyön ytimeen. Maakuntaliitoilla on omat vakiintuneet laajat ja monialaiset toimijaverkostot, jotka voivat osaltaan sitouttaa laaja-alaisesti maakunnan toimijoita ilmastotyöhön. Liitoilla on paljon lähtöaineistoa ilmastotyön edistämiseen, esimerkiksi laaja paikkatietokanta maankäytön osalta ja kuva aluekehittämisen keskeisistä hankkeista.

Tämän lisäksi maakuntaliitoilla on aitiopaikka nähdä ilmastotyön koko kuva alueellaan ja ohjata sitä tunnistaen seudulliset vahvuudet ja mahdollisuudet sekä edistää hillintätyötä tukevaa yhteistyötä.

Pääkaupunkiseudun suuret kaupungit ovat Uudellamaalla merkittäviä sekä päästöjen näkökulmasta että ilmastotyön toteuttajina. Kaupungeilla on vuosiin 2030 tai 2035 tähtäävät ilmastotavoitteet ja kunnianhimoiset toimenpideohjelmat niiden toteuttamiseksi. Ilman näiden tavoitteiden toteutumista ei maakunnallinenkaan ilmastotavoite toteudu. Kaupungeilla on myös maakunnan parhaat resurssit ilmastotyöhön ja käynnissä useita kansainvälisesti edistyksellisiä toimenpiteitä. Uudenmaan liitto toimii näin ollen myös yhteisenä siteenä Uudenmaan suurten, keskisuurten kaupunkien sekä pienempien kuntien välillä levittäen tietoa ilmastotyön uusista ratkaisuista ja kuntien kontekstiin sopivista parhaista käytännöistä. Liitto toimii myös maakunnan parhaiden käytäntöjen levittäjänä kansainvälisissä ilmastoyhteistyöverkostoissaan. Uudellamaalla on myös

useita pieniä ja keskisuuria kuntia, joilla ei tällä hetkellä ole riittävästi resursseja ilmastotyöhön. Maakuntaliitolle on muodostumassa yhdeksi rooliksi näiden kuntien ilmastotyön tukeminen ja yhteisenä resurssina toimiminen aluetasolla. Ylipäänsä kuntien ilmastotyön resurssien turvaaminen ja vahvistaminen lähivuosina on huomioitava myös rahoituksessa.

Ilmastovaikutusten kannalta on tärkeää, että suunnittelua tehdään ja resurssit suunnataan pitkällä tähtäyksellä kestävästi, vaikuttavuutta painottaen ja hallinnollisista rajoista riippumatta. Maankäytön suunnittelussa kuntakaavojen tarkastelutaso ja aikajänne ei yksin riitä ilmastoon liittyvien laajojen, monitahoisten ja erilaisia intressiritiriitoja aiheuttavien kysymysten tarkastelemiseen ja ratkaisemiseen. Monet sekä ilmastomuutoksen hillinnän että sopeutumisen kannalta keskeiset teemat tulee ratkaista ylikunnallisesti, jotta mahdollisimman myönteinen ilmastovaikutus voidaan saavuttaa. Myös toimien vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen on syytä tarkastella alueellisesti riittävän laajoina kokonaisuuksina. Ilmastotoimien suunnittelussa on voitava huomioida riittävän laajat alueet sekä päästöjen hillinnän että hiilinielujen kasvattamisen näkökulmasta. Tämä on luontevasti hallittavissa maakunta- ja seututasolla. Maakuntakaava ja maakunnallinen suunnittelu tarjoavat kunnille myös selkänöjää hankalissa seudullisissa päätöksissä ilmastomuutoksen hillintään liittyen.

Ilmastomuutokseen vastaaminen on Uudellamaalla keskeinen osa maakuntaohjelmaa, maakuntakaavaa, liikennejärjestelmätyötä ja Älykkään erikoistumisen strategiaa (RIS3). Yhdessä nämä muodostavat olemassa olevaan suunnittelujärjestelmään pohjautuvan maakunnallisen ilmastotyön kehikon, jolla työtä voidaan kohdentaa ja vauhdittaa sekä vastata maakunnan paikallisiin haasteisiin juuri parhaiten toimivilla ratkaisuilla. Maakuntien mukanaolo toisi liitoissa olevan paikallistuntemuksen ilmastotyöhön mukaan ja parantaisi maakuntien edellytyksiä olla toteuttamassa ilmastotyötä.

Yhteistyön toimintamalli voi rakentua parhaimmillaan ns. quintuple helix -mallin mukaisesti. Tässä mallissa maakuntaliitto toimii kuntien rinnalla ilmastotyön moottorina ja fasilitoijana, tuo uusia ilmastoratkaisuja Älykkään erikoistumisen strategian avulla kohdentamalla TKI -rahoitusta lupaaville aloille ja nivoo myös yritystoimijoita mukaan työhön. Maakunnallisten innovaatioportfolioiden rakentaminen ja ilmastotyön orkesterointi erityisesti hanketyön osalta on vahva mahdollisuus liitoille. Myös ohjelmärahoituksen kohdentaminen on tärkeä työkalu.

Myös alueellinen viranomaisyhteistyö Uudellamaalla on vahvistunut viime vuosien aikana. Uudenmaan liitto koordinoi useita eri ilmastotoimijoiden yhteistyöryhmiä. Liitto tekee tiivistä yhteistyötä Uudenmaan ELY-keskuksen ja seudullisten kuntayhtymien HSL:n ja HSYn kanssa ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Erityisesti hyvä viranomaisyhteistyö Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa on ollut tärkeä osa liiton ja ELYn toisiaan tukevaa maakunnallista ilmastotyötä. Yhteistyön koordinoinnista ja rooleista on neuvoteltu tiiviisti. Tavoitteena on ollut päällekkäisen työn välttäminen ja roolien kirkastaminen. Uudellamaalla ilmastotyön koordinoinnin painopiste on sovitusti sijoittunut maakuntaliiton rooliin, jota ELY-keskus tukee omien virkatehtäviensä kanssa. Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet sovitaan yhdessä ELY-keskuksen sekä muiden seudullisten kuntayhtymien, HSL:n ja HSYn kanssa. Onkin tärkeää, että rooleista voidaan maakunnallisesti sopia vapaasti ja rakentaa yhteistyömalli, joka palvelee kutakin maakuntaa parhaiten ja tarjoaa parhaat resurssit ilmastotyön edistämiseen.

Myös yhteisöjen, yritysten ja kansalaisten osallistaminen on osa EUn ilmastopöytäkirjan, Climate Pactin, jalkauttamista. Yritykset ovat liittojen yhteistyön rajapinnassa ja mm. aluekehitysrahoitusta kohdennetaan vähähiilisyttä edistävään liiketoimintaan vahvasti. Kansalaisten osallistamista voidaan edistää esimerkiksi maakunnan yhteisillä kansalaispaneelilla, kuntien yhteisillä viestintäkampanjoilla tai tuoppaushankkeilla.

Suunnittelujärjestelmä, erityisesti uusi maankäyttösektorin suunnitelma (7–13 §)

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma ja sen perustelut on kuvattu lakiehdotuksessa melko suppeasti. Olisi hyvä miettiä suunnitelman suhdetta maankäytön ja liikenteen ohjaamisen työkaluihin kuten maakuntakaavaan ja liikennejärjestelmäsuunnitelmiin sekä parhaillaan uudistettaviin maankäyttö- ja rakennuslakiin ja luonnonsuojelulakiin sekä metsälakiin. Maakuntakaava osoittaa ja yhteensovittaa maankäytön tarpeet usein myös sellaisilla alueilla, joilla maakuntakaava on ainoa ohjaava kaava (n. 70% Suomen maa-alasta). Maakuntakaavalla on keskeinen rooli mm. tie- ja ratainfra, sähkön- ja energiansiirtoverkkojen ja energian tuotannon alueiden, seudullisen yhdyskuntarakenteen, merkittävien taajamien ulkopuolisten elinkeinoalueiden (kuten kaivokset) sekä erityisesti maa- ja metsätalouden nielujen ja varastojen osoittamisessa. Maankäytön ohjaamisen kautta voidaan merkittävästi vaikuttaa sekä ilmastopäästöjen hillintään mm. yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän ja energiaratkaisuiden kautta että nykyisten hiilinielujen säilymiseen mm. metsäkadon ehkäisemisen kautta. Metsäkatko erityisesti Uudellamaalla on merkittävää vuositasolla. Tässä yhteydessä tulisi myös pohtia maankäyttösektorin suunnitelman yhteyttä vireillä olevaan Alueidenkäytön kehityskuvatyöhön.

Yhdyskuntarakenteen eheydellä ja tiivydellä sekä hajautumisen hillinnällä on merkittävä rooli yhdyskuntien kestävä kehityksen ja ilmastotavoitteiden toteuttamisessa. Yhdyskuntarakenteen hajautuminen kuluttaa paljon energiaa liikkumisessa ja lämmityksessä, aiheuttaa metsäkatkoja ja siten hiilinielujen menetystä sekä tulee myös infra rakentamisen ja palvelujen tarjoamisen kannalta kalliiksi yhteiskunnalle. Ehea ja tiivis yhdyskuntarakenteen sijaan mahdollistaa tehokkaat, keskitetyt energiaratkaisut ja kestävä liikuminen ja täten auttaa Suomea ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.

Kestävä ja tiivis yhdyskuntarakenteen sekä kestävä liikenne- ja energiajärjestelmän tavoittelu maankäytön ohjausjärjestelmällä vaikeutuu, jos seudullisen yhdyskuntarakenteen ja energiakokonaisuuden ohjaus maakuntakaavavälillä heikkenee maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksessa, kuten viimeisimmistä pykäläluonnoksista ilmenee. Ilmastolain ja maankäyttö- ja rakennuslain tulisi tukea toisiaan ilmastomuutoksen hillinnässä. Ilmastolain ja maankäyttö- ja rakennuslain yhteistarkastelu ja kokonaisvaikutusten arviointi olisikin tärkeää, jotta tunnustetaan, onko lakikokonaisuudella aidosti mahdollista vastata ilmastotavoitteisiin maakuntien ja kuntien suunnittelussa. Myös tarkastelu luonnonsuojelulakiin ja metsälakiin nähden on tarpeellinen.

Liikennejärjestelmissä on huomattavia eroja paitsi maakuntien välillä, myös maakuntien sisällä. Uudellamaalla on juuri laadittu liikennejärjestelmäsuunnitelmat Länsi- ja Itä-Uudellemaalle ja sitä on yhteensovitettu Helsingin seudun suunnitelman kanssa. Ilmastonäkökulmat ovat olleet työn

ytimessä. Maakunnallisessa liikennejärjestelmätöössä voidaankin tunnistaa kunkin maakunnan ja seudun vahvuudet, heikkoudet ja erityistarpeet ja etsiä kullekin seudulle parhaat liikenteen ja kuljetusten kestävyyttä parantavat ratkaisut.

Hiilinielujen rooli on korostumassa myös maakunnallisessa ilmastotyössä keskeisenä osana hiilineutraaliustavoitteiden toteutumista, näin myös Uudellamaalla. Maankäytön ohjauksella voidaan vaikuttaa merkittävästi hiilinielupotentiaalin säilymiseen ja tukea kansallisia maankäyttösektorin ilmastotavoitteita. Hiilinielujen epätasainen jakautuminen suhteessa alueellisiin päästöihin tulisi huomioida ilmastotyön koordinoinnissa ja seurannassa. Maankäyttökysymyksiin liittyvä tiedontuotanto edellyttää lähtökohtaisesti kansallisen tason tarkastelua, sillä nielut jakautuvat epätasaisesti maakuntien kesken.

Metsävarojen riittävyyden ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen ovat olennainen osa metsien kestävä hoitoa ja käyttöä. Hiilinielujen kasvattamisen lisäksi lakiehdotuksessa tulisi huomioida metsien muodostama hiilivarasto, jonka vapauttamista maankäytön muutoksilla tulisi välttää tai viivyttää. Hiilinielujen ja hiilivarastojen säilyttämisen merkitys korostuu Uudellamaalla, jossa metsäala on vähäinen suhteessa väestöpohjaan ja päästöihin ja maankäyttöpaine suuri. Metsien hoidossa tulee huomioida myös luonnon monimuotoisuuden edistäminen. Suunnitelmassa tulisi tunnistaa metsien käytön nykyinen ohjaus ja sen kehittämismahdollisuudet.

Metsiin kohdistuu Uudellamaalla myös muita merkittäviä käyttöpaineita, kuten energiakäyttö, puurakentaminen, virkistyskäyttö ja muovien korvaavien biopohjaisten materiaalien kasvava kulutus. Se edellyttää kokonaistarkastelua metsien käytön riittävyydestä, yhteensovittamisesta ja käyttöperiaatteista, jotta pysytään ekologien rajojen sisällä.

Koska maakuntaliittojen laatimilla suunnitelmissa on suuri merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa, tulisi maakuntien edustajat saada kattavasti mukaan maankäyttösektorin suunnitelman laadintaan. Uudenmaan liitto tarjoa mielellään maakunnan tietoa-aineistoja maankäyttösektorin suunnitelman laadintaan.

Ilmastopolitiikan seuranta ja ilmastovuosikertomus (15–18 §)

Seurannan rooli myös korostuu ympäristön kantokyvyn rajojen näkökulmasta. SYKEN valtakunnallinen päästölaskenta tarjoaa yhteisen ja yhteismitallisen pohjan maakuntien ja kuntien ilmastotyön seurantaan, mikä on merkittävä tuki Uudenmaan ilmastotyöhön.

Seurannassa tulisi huomioida myös kulutusperäiset päästöt, jotka tuodaan myös osaksi SYKEN tekemää päästölaskentaa lähivuosina. Nyt esim. ruokaan kytkeytyvät päästöt ovat Uudellamaalla lähes puolet kokonaispäästöistä SYKEN erillisen laskurin mukaan arvioituna. Tämä kohdentaisi ilmastotyötä kattavammin kaikkiin todellisiin päästölähteisiin.

Saamelaiskulttuurin edistäminen, saamelainen ilmastoneuvosto (mm. 14 §, 21 §)

-

Suomen ilmastopaneeli (20 §)

Suomen ilmastopaneeli on osoittanut tarpeellisuutensa. Maakuntien liitot esittävät lain valmistelijoita harkitsemaan, olisiko maakuntaliiton/aluesuunnittelun virkamiesedustus syytä tuoda ilmastopaneelin työhön mukaan, varsinkin nyt, kun maankäyttösektori tulee osaksi lakia.

Muutoksenhaku (22 §)

-

Esityksen vaikutukset

-

Muita huomioita

Vihreän siirtymän toteuttaminen on massiivinen koko yhteiskunnan tehtävä, joka edellyttää riittäviä resursseja. Kuntien lakisääteiset tehtävät ovat viime vuosina merkittävästi kasvaneet, mikä aiheuttaa merkittäviä budjettipaineita. Ilmastolaki linjaa ilmastotyön edistämisvelvoitetta kunnille. Tässä yhteydessä tulee varmistaa riittävä tuki myös valtion suunnasta tehtävän hoitamiseksi. Se on myös kansallisen ilmastotavoitteen mukaista. Esimerkiksi rakennerahastojen osalta kolmannes rahoituksesta on EUn poliittisten tavoitteiden mukaisesti kohdistumassa hiilineutraalitavoitteen saavuttamiseen. Tämän rahoituksen merkitys Uudellamaan ilmastotyölle on erittäin tärkeä. Se mahdollistaa päästöintensiivisen maakunnan nopean siirtymisen kohti hiilineutraaliutta seuraavalla ohjelmakaudella.

Suomella ja Uudellamaalla on vielä mahdollisuus ottaa kokoaan suurempi rooli kansainvälisesti ilmatoratkaisujen tuottajana ja kasvattaa uusmaalaisten kuntien ja yritysten hiilikädenjälkeä. Tämä edellyttää myös TKI-sektorille kohdistettavaa rahoitusta. Uudenmaan liitto esittää, että nämä asiat nostetaan korostetusti esille myös valtion budjettineuvotteluissa.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen osalta on luontevaa, että sopeutumistyö järjestyy kansallisen sopeutumis suunnitelman kautta. Kuitenkin voidaan todeta, että maakunnan liitoilla on yhdessä muiden alueellisten toimijoiden kanssa keskeinen rooli siinä, että valtakunnalliset tavoitteet kohdistetaan oikein suhteessa alueelliseen haavoittuvuuteen, joka vaihtelee merkittävästi. Maakunnat ja suurimmat kunnat ovat jo tehneet työtä asian edistämiseksi. On kuitenkin paljon pieniä ja keskisuuria kuntia, joiden voimavarat ja resurssit eivät riitä tämän teeman edistämiseen. Siksi alueellisilla toimijoilla tulisi nähdä rooli nykyistä selkeämmin sopeutumistoimien koordinoijana ja yhteisenä ilmastoresurssina aluetasolle. Sopeutumiseen liittyvät kysymykset kytkeytyvät ELY-keskusten työhön ennen kaikkea vesien hallintaan liittyvien kysymysten kautta (mm. tulvasuunnittelu ja hulevesien hallinta), mutta ne linkittyvät myös elinkeinojen tukemiseen rahoituksen ja maataloussektorilla tehtävän työn kautta. Maakunnan liitoilla puolestaan on lakiin perustuva velvollisuus alueiden kehittämisestä ja ennakoinnista. Ilmastonmuutoksen edetessä muutoksen suorien ja välillisten vaikutusten (kansainväliset heijastevaikutukset) ennakoiminen on

elimellinen osa tätä työtä. Tässä suhteessa maakuntien liitoilla on luonteva rooli ilmastonmuutoksen sopeutumisen kokonaiskuvan koordinoinnissa, alueellisten vaikutusten tunnistamisessa yhdessä alueellisten ja valtiollisten toimijoiden kanssa, sekä alueellisen sopeutumistyön organisoimisessa, yhteistyössä ELY-keskusten kanssa. Alueellisten toimijoiden rooli tulee huomioida kansallisen sopeutumistyön jalkauttamisessa ja tavoitteenasettelussa. Kunnilla puolestaan on merkittävä rooli sopeutumistoimien käytännön toteutuksessa. Tästäkin näkökulmasta kuntien ja maakuntien ilmastotyöhön on osoitettava riittävät resurssit, linjassa maa- ja metsätalousministeriölle ehdotettuihin lisäresursseihin alueelliseen ja hallinnon rajat ylittävään tarkasteluun. Maakuntien yhteistyöverkosto on vuoden 2021 alussa nostanut sopeutumisen mukaan keskusteluun ja asettanut työryhmän kirkastamaan maakuntaliittojen roolia sopeutumistyössä sekä työnjakoa ELYjen kanssa. Työryhmässä on mukana edustajat ELYstä, MMM:stä ja Ilmatieteen laitokselta. Työ valmistuu syksyllä 2021.

Ehdotuksena kaupunkiseutujen ilmastotyön sitouttamiseen voisi olla ilmastotyön MAL-sopimus mallina alueelliselle ilmastotyölle, tai vaihtoehtoisesti MAL-sopimusten laajentaminen vahvemmin ilmastonäkökulmalla.

Ilmastolain viimeistelyssä on tärkeää, että valmistelussa olevien lakien, MRL:n, metsälain ja luonnonsuojelulain yhteiskytkentää tarkastellaan ja lait tukevat toisiaan.

Salmi Petra
Uudenmaan liitto - maakuntajohtaja Ossi Savolainen